

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

---

9 FÉVRIER 1999

**Projet de loi relative au transport
de choses par route**

Procédure d'évocation

AMENDEMENT

N° 1 DE M. COENE

Art. 37

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 37. — § 1. Le donneur d'ordre, le chargeur, le commissionnaire de transport ou le commissionnaire-expéditeur sont punis, conformément aux dispositions pénales reprises à l'article 35, §§ 1, 2 et 3, lorsqu'ils ont omis de s'assurer, préalablement à l'exécution d'un transport de choses soumis à la présente loi et à ses arrêtés d'exécution, que :

a) la licence de transport requise a été délivrée pour le véhicule automobile utilisé;

b) la lettre de voiture requise a été établie.

Voir:

Document du Sénat:

1-1242 - 1998/1999:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

---

9 FEBRUARI 1999

**Wetsontwerp betreffende het vervoer
van zaken over de weg**

Evocatieprocedure

AMENDEMENT

Nr. 1 VAN DE HEER COENE

Art. 37

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 37. — § 1. De opdrachtgever, de verlader, de vervoercommissionair of de commissionair-expéditeur worden, overeenkomstig de in artikel 35, §§ 1, 2 en 3, opgenomen strafbepalingen, gestraft indien zij voor de uitvoering van een vervoer van zaken waarop deze wet en haar uitvoeringsbesluiten van toepassing zijn, hebben nagelaten zich ervan te vergewissen dat :

a) de vereiste vervoervergunning voor het gebruikte motorvoertuig werd afgegeven;

b) de vereiste vrachtbrief werd opgemaakt.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-1242 - 1998/1999:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

§ 2. *Le donneur d'ordre, le chargeur, le commissionnaire de transport ou le commissionnaire-expéditeur sont punis, conformément aux dispositions pénales reprises à l'article 35, §§ 1, 2 et 3, lorsqu'ils ont donné des instructions ou posé des actes dont ils ne pouvaient ignorer que les infractions énumérées ci-après en résulteraient :*

a) *dépassement des masses et dimensions maximales autorisées des véhicules;*

b) *non-respect des prescriptions relatives à la sécurité du chargement des véhicules;*

c) *non-respect des prescriptions relatives aux temps de conduite et de repos des conducteurs de véhicules;*

d) *dépassement de la vitesse maximale autorisée des véhicules.*

§ 3. *Sera puni au même titre que le transporteur si celui-ci est une personne physique — ou, si l'entreprise n'est pas une personne physique, au même titre que la personne physique à laquelle les infractions commises par cette entreprise doivent être imputées — le titulaire du certificat ou de l'attestation de capacité professionnelle qui n'aura pas dirigé effectivement et en permanence les activités de l'entreprise visées à l'article 3, 1° et 2°, conformément aux dispositions de l'article 10.»*

Justification

L'ajout du mot «sciemment» implique que la participation est exclue en cas de négligence ou d'imprudence.

Étant donné la jurisprudence constante de la Cour de cassation, il ressort d'ores et déjà qu'il ne peut être question de participation punissable qu'en cas de dol général, le terme «sciemment» est superflu et inutile.

Compte tenu de cette jurisprudence, ainsi que de l'esprit de l'article visant à ne plus donner aux tiers un sentiment d'impunité, il est indiqué de renoncer au concept de coresponsabilité et d'instaurer, outre les dispositions pénales dans le chef du transporteur, des dispositions pénales dans le chef des co-acteurs au transport.

Premièrement parce que le mot «coresponsabilité» ne signifie rien en droit pénal, le besoin d'une «traduction juridique» a naturellement donné «participation».

Il n'est cependant absolument pas nécessaire d'utiliser le concept «participation» pour instaurer la responsabilité pénale des «coauteurs» dans le transport, d'autant plus que contrairement à ce que sous-entend la «coresponsabilité», la participation n'aboutit pas à un partage de la responsabilité.

Un second argument important pour abandonner toute référence à la participation, sont les recommandations formulées dans le rapport de la Commission Legros pour la révision du Code pénal visant à supprimer les articles 66 et 67 du Code pénal relatifs à la participation.

Compte tenu des recommandations de la Commission Legros, il y a lieu de faire une distinction entre des infractions pour les-

§ 2. *De opdrachtgever, de verlader, de vervoercommissienair of de commissienair-expediteur worden, overeenkomstig de in artikel 35, §§ 1, 2 en 3, opgenomen strafbepalingen, gestraft indien zij instructies hebben gegeven of daden hebben gesteld waarvan zij wisten dat de hierin genoemde inbreuken eruit zouden voortkomen :*

a) *overschrijding van de toegelaten massa's en afmetingen van de voertuigen;*

b) *niet-naleving van de voorschriften betreffende de veiligheid van de lading van de voertuigen;*

c) *niet-naleving van de voorschriften betreffende de rij- en rusttijden van de bestuurders van voertuigen;*

d) *overschrijding van de toegestane maximumsnelheid van de voertuigen.*

§ 3. *De houder van het getuigschrift of bewijs van vakbekwaamheid die de in artikel 3, 1° en 2°, bedoelde werkzaamheden van de onderneming niet daadwerkelijk en permanent zou hebben geleid overeenkomstig de bepalingen van artikel 10, wordt gestraft op dezelfde wijze als de vervoerder indien deze een natuurlijke persoon is of indien de onderneming geen natuurlijke persoon is, op dezelfde wijze als de natuurlijke persoon aan wie de door deze onderneming begane inbreuken moeten worden toeerekend.»*

Verantwoording

Door de toevoeging van de woorden «wetens en willens» wordt benadrukt dat strafbare deelneming uitgesloten is bij nalatigheid of onvoorzichtigheid.

Aangezien uit vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie blijkt dat er enkel sprake kan zijn van strafbare deelneming in geval van opzet, zijn de termen «wetens en willens» overbodig en zinloos.

Deze rechtspraak indachtig, alsook de geest van het artikel om derden niet langer een gevoel van straffeloosheid te geven is het aangewezen af te stappen van het concept van de medeverantwoordelijkheid en naast de strafbepalingen in hoofde van de vervoerder ook strafbepalingen in te voeren in hoofde van de medeactoren bij het vervoer.

Ten eerste omwille van het feit dat de term «medeverantwoordelijkheid» geen betekenis heeft in het strafrecht en gewoon omwille van de behoefte aan een juridische vertaling, wat heeft geleid tot de notie deelneming.

Het is evenwel geenszins noodzakelijk gebruik te maken van het concept «deelneming» om de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de medeactoren bij het vervoer in te voeren, te meer aangezien in tegenstelling tot wat de term «medeverantwoordelijkheid» laat vermoeden, deelneming nimmer leidt tot een verdeling van de verantwoordelijkheid.

Een tweede heel belangrijk argument om af te stappen van het concept van de deelneming zijn de in het verslag van de Commissie-Legros tot herziening van het Strafwetboek opgenomen aanbevelingen om de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbare deelneming af te schaffen.

De aanbevelingen van de Commissie-Legros indachtig dient een onderscheid gemaakt te worden tussen inbreuken waarvoor

quelles le transporteur peut être tenu responsable et des infractions pour lesquelles le donneur d'ordre, le chargeur, etc. peuvent être tenus responsables.

Dans les nouvelles dispositions pénales à charge des co-acteurs, il est indispensable de conserver la différence initiale entre les infractions menant d'office à la rédaction d'un procès-verbal et les infractions qui peuvent mener à la rédaction d'un procès-verbal si sont fournies au ministère public des données permettant d'entamer des poursuites judiciaires.

Il est raisonnable de faire cette distinction étant donné que le fait de s'assurer de la délivrance des autorisations de transport exigées et de la rédaction de la lettre de voiture requise doit être considéré comme une condition *sine qua non* d'un commerce honnête.

Du fait des modifications susmentionnées, le paragraphe 2 relatif à la capacité professionnelle devient le paragraphe 3.

Le contenu de ce paragraphe n'a pas été modifié, sauf la traduction des mots «effectivement et en permanence» dans le texte néerlandais, et ce par analogie avec le texte français.

de vervoerder strafrechtelijk aansprakelijk gesteld kan worden en inbreuken waarvoor de opdrachtgever, de verlader, enz. strafrechtelijk aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Bij de nieuwe strafbepalingen lastens de mede-actoren is het noodzakelijk het initiële onderscheid te behouden tussen inbreuken die ambtshalve leiden tot de opstelling van een proces-verbaal en inbreuken die kunnen leiden tot de opstelling van een proces-verbaal indien aan het openbaar ministerie gegevens worden verstrekt die toelaten een vervolging in te stellen.

Het maken van dit onderscheid is verantwoord aangezien het zich vergewissen van de uitreiking van de vereiste vervoervergunningen en de opstelling van de vereiste vrachtbrief beschouwd dienen te worden als een *conditio sine qua non* voor een eerlijk handeldrijven.

Door voormelde wijzigingen wordt paragraaf 2 inzake de vakbekwaamheid thans paragraaf 3.

De inhoud van deze paragraaf werd niet gewijzigd behoudens de toevoeging van de woorden «daadwerkelijk en permanent» in de Nederlandse tekst en dit naar analogie van de Franse tekst.

Luc COENE.